

RIKSREVISIONEN

Intervju KTH9, 16 februari 2023

Prefekter, institutioner vid Skolan för teknikvetenskap

Från Riksrevisionen: Sara Monaco och Jens Pettersson

Inledning

A: på pappret 50% prefekt, tre vice prefekter.

B: Prefekt 50%, 25% undervisning, 25% forskning. 200 pers på inst.

Finansiering?

40% intern finansiering, 60% externa Wallenberg, VR, och EU samma på båda inst.

B: kan ha verksamhet via CCS-doktorander och USA- finansierad forskning i rummen bredvid varandra.

Hur kommer ni i kontakt med infosäk?

B: ja i arbetet med kliniker, patientdata, i samarbete med företag, kommersiella aspekter, skyddsklassad, där man är i närheten av skyddsklassad data?

I din roll som prefekt eller forskare?

Som prefekt, när man ska skiva ansökningar, datahanteringsplaner och etikprövning. Se till att data är avkodad när man skriver avtal med forskningsprojekt, kan ställas krav på datasäkerhet, vi kan inte alltid gå med på det eftersom vi är öppna.

Militära: vi är inte den myndighet som har sådan vana att vi kan hantera skyddsklassad data. Jag kommunicerar till mina medarbetare, vi vet att våra samarbetsparter är bättre på det, vi ser till att sådan info inte hamnar hos oss

Kör man deras system?

A: Ja ibland kan en mätning genomföras med en dator och hårddisk som inte finns på nätet, sedan lämnar den KTHs lokaler.

Vad innebär det att jobba med planerna?

B: De forskare som håller på med detta är här koll, jag känner mina forskare. Jag har antennerna ute. De forskare som jobbar med känsliga data blir duktiga på det. Däremot om jag har forskare som jag vet inte har haft sådana frågeställningar tidigare. T ex påminna om att söka etikprövningstillstånd. Landar på den enskilda forskaren. Förstå att agera på ett **ansvarsfullt** sätt. Jag sitter i etikutskottet. Den här frågan har varit uppe där. En forskare som jobbade på mjukvara från två olika företag, behövde hållas separerade. Bygger på att forskarna gör rätt. Jag som prefekt kan inte kolla i den dagliga verksamheten.

Hur kan du ha koll?

B: Ca 60 forskare på inst. Alla projekt som startar och tjänster som utlyses går via mig. Jag ser vilka medel som söker, jag har möjlighet att reagera. Har inte alltid möjlighet att agera.

Ansvar?

Rektor har **ansvar**, delegerat. Beroende på om det är försumlighet eller uppsåt. Jag upplever inte att jag har ett utrednings**ansvar**, däremot skyldighet att anmäla. Om det inte är brottsligt, olämpligt. Vi går från ett tillstånd av total öppenhet till mer selektiv hantering av individer och data. Hur förena visionen om den öppna akademien. Det behövs lagar, vi kan inte agera på magkänsla. Måste dyka upp lagstöd. Men det är jag som hamnar i fängelse...

Är ngt i arbetssätt förändrat maa omvärldsläget?

Diskussionerna är väldigt annorlunda nu. Mer noggranna med vad vi säger ja till. Tidigare sa vi ja till allt för all interaktion sågs som god interaktion. Har inte riktigt satt spår vilka doktorander som är här. Måste till nationella riktlinjer.

Infosäk i ditt arbete?

A: datasäkerhet, patientsäkerhet, personuppgifter, där studier förs över till KI de är mer vana att hantera sådant. Folk har jobbat med det länge, tror inte att det är så kontroversiellt. Nyligen signerade jag etikprövning av barn som X, Forskningen ligger på KI, men en forskare på KTH. Vi jobbar inte mkt med militärer, ibland projekt med FOI sedan länge, då är FOI så rutinerade, de talar om vilka krav som finnas. De är överens. Vi har ett krav att publicera. Avtal mellan FOI och KTH, alla chefer och jurister ska komma överens. Det tar tid. Exportkontroll ibland, rutiner hur det hanteras på ett korrekt sätt.

Tekniskt bistånd?

Nej, men det kom en grupp från X som ville jobba fritt i ett labb. Vi sa nej, det var uppe hos sakkchefen.

Nåt annat?

Vi hade en diskussion om vad är data? 90% av vår forskning är öppen, att metadata ska vara tillgänglig. Det som är unikt hos oss är know how, att man vet

hur processerna funkar t.ex. på labb. Det brukar inte vara skrivet, sitter i forskarnas huvuden. Know how förmedlas till PI...

B: en datasäkfråga, mycket av kunskapen sitter hos individen, förmedlas i muntligt mästare-gesäll, många saker som man lär sig i labbet kräver att man gör saker tillsammans i labbet. Varje enskild forskargrupp är försiktiga med att dela med sig, kan ju bli en konkurrensfördel.

Vilka kan ge stöd i sådana frågor?

A: jag brukar vända mig till admchef på skolan,

B: hon är väldigt duktig, X är duktig på exportkontroll. Vi ska flagga och skicka vidare. Som enskild forskare ska man få info när man behöver det,

A: vi skulle köpa nåt från Tyskland, krav på företaget att vi skulle skriva på exportkontroll. Sedan några år är forskarna noga med att inte skriva på för KTHs räkning utan att prefekten sett. Det måste skickas till exportkontroll.

B: Erfarna PIs har nästan alltid varit i kontakt med RSO, många vänder sig dit av reflex.

A: nåt vi brukade köpa rutinmässigt, det har ändrats sedan kriget. Beställer man ngt går det in i kemikaliehanteringen.

Enl MSB, har ni någon roll i systematiskt infosäkarbete?

A: inte än, tror det kommer.

B: vi har en årlig genomgång maa ISO 14000. Vi har ett möte där vi går igenom risker, skala 1-4, grön, gul-röd, verksamhetsrisker går man igenom, det finns en riskcykel, prefektrådet sitter en gång om året i en ledningsgenomgång, man spånar på riskerna. Sedan följer man upp.

Många cykler att hålla reda på, för mig är det inte kontinuerligt arbete. Mitt jobb som prefekt och proprefekternas jobb är att se till att inst levererar det vi ska men inte att det ska störa mina medarbetare, förutom när det ska göras. Många forskare har ingen koll på detta, de ska lägga tid på att forska och undervisa.

A: jag har varit på en miljöcykel, både interna och externa.

Hur mkt behöver ni förbereda, får ni stöd?

C Jag tar in input från verksamheten.

Risikanalysen på skolnivå, lyfts infosäk då?

B: Jag kan inte det på rak arm, jag kan gå in och kolla... Jag tror vi har försökt ligga på om att ha mer medveten approach..

A: vi har haft en workshop med den nya säkchefen, han frågade om vad vi behövde. Han pratade om CSC-studenterna.

B: underlagen, tydligt att adm generellt har olika förmåga att vara verksamhetscentrerade, beror på hur de är skolade in i adm-rollen. Tidigare hade man adm, och förvaltning. Nu har admchefen sagt att VS viktigaste stöd är att stödja myndighetsuppdraget. Ngn har i uppgift att stödja verksamheten som huvuduppdrag. De är inte alltid verksamhetscentrerade. En del adm har aldrig varit nära forskning och utbildning. De underlagen kan kräva mycket arbete från oss innan vi hittar rätt och förstår vad vi ska göra.

Hur går det till rent konkret med riskanalysen?

Vi sitter i det här rummet, med 2 pers från adm. Vi går igenom föregående års dokument. Har olika axlar... hur illa är de om det händer, hur sannolikt är det att det händer? 9 måste man ta hand om, 6 måste man också titta på. 1-2 kan man lämna därhän.

Kan utländska doktorander vara en riskfaktor?

Kan vara, har varit uppe. Att de stjälar forskningsdata.

B: om man forskar tillsammans kan man inte ha hemligheter.

A: det finns X forskare som är anställda här, det är Migrationsverket som avgör.

B: vad betraktar man som känslig info, järnväg. Man kan ha info om svenska järnvägar, det är en gråzon. Jag tycker inte att vi ännu som tjänstemän har mandat att agera på egen hand.

Policy för infoklassning, har ni det på era inst? Är infon klassad?

Nej.

Järnvägsdata? Om man säger att det är en 4.

B: jag använder inte infoklassningspolicyn som ett verktyg. Det kan vara så att den gruppen som håller på med järnväg gör det. Vi fick ut alla policies inför det här mötet [av Rosa och Patrik] och ibland är de motstridiga, jag borde kanske använda den. Bra modell, då 1 skulle vara oproblematiske, 4 ska inte alls hamna är. Ligga på KI eller annanstans, jag jobbar snarare med en tvågradig skala.

A: nej vi gör inte det [klassar]. Jag har berättat lite om FOI hur de gör. Jag har läst, det är inte så tydligt.

Har ni ansvarig på skolorna/inst?

Det är X på skolan, om det är intrång. Vi har massa instrument och aparta saker. Han kan höra av sig till den aktuella forskaren direkt?

Hur gör ni när ni ska anställa forskare?

Vi skriver på papper, men policyn på KTH är att vi kan beställa CSC-studenter. Jag söker inte det själv. När jag väl ska skriva på anställningsavtalet ska allt vara klart från Migrationsverket och Säpo.

Jag har sett att ni har personal från univ the seven sons? Hur ska man tänka kring det?

A: Den dagen KTH säger att vi inte ska ha personer därifrån, fine. Vi ska inte ägna oss åt att göra egna bedömningar, men som forskare kan jag välja att inte ta sådana studenter.

Datahanteringsplaner, kollar ni?

B: Vi begär inte in dem. Vi har inga internfinansierade projekt. T ex finns delar av datahanteringsplan som är fysiskt omöjliga att uppfylla, finns inte tillräckligt med utrymme. Stora datamängder, skulle krävas att vi fyllde jorden med hårddiskar om vi skulle lagra den datan...

Är det nåt vi inte frågat om?

B: Den kommersiella aspekten. Vi har stort förtroende för juristerna, vi ska ha frihet att forska på vår data. Vi forskar fram data, eget intresse att hålla saker hemliga. Man kan skydda sin IP, de kommersiella intressena skyddade av det. Rättsligt skydd via patent. Vissa stater bryr sig inte om patent. Det går inte att göra nåt åt.

A: när det gäller patent, bra med avtal, risken med det är att det blir svårt samarbeta med företag. Man vill att forskning ska komma till nytta, det kan bli panik, forskarna vill kunna utnyttja lokalerna även för kommersiella intressen om det är en spinoff från KTH bör det vara ok.

Vilka utmaningar?

A: resursfråga, hur mycket vi får, det krävs mycket från oss. Egna forskare och doktorander behöver ha resurser.

B: vi lever in en spännande tid, det fanns en större medvetenhet under kalla kriget. Det här kommer i princip när alla som var med under kalla kriget har gått i pension. Vi är väldigt internationella. Går inte att backa från. Vi kanske blir mer selektiva.